

T.C
ÇATALPINAR KAYMAKAMLIĞI
Keçili Ortaokulu Müdürlüğü

YENİ
KORONAVİRÜS
(COVID-19)

KURUM HİJYEN
ENFEKSİYON ÖNLEME VE KONTROL
EYLEM PLANI

COVID-19 EYLEM PLANI

1. GİRİŞ

1.1 Genel Bilgiler

Bu plan dünya genelinde görülen COVID-19 hastalığının etkeni, bulaşma yolları ve korunma yöntemleri konusunda okul personelinin, öğrencilerin, velilerin ve ziyaretçilerin bilgilendirilmesi, eğitilmesi ve uygulanacak önlemlerin belirlenmesi amacıyla T.C. Sağlık Bakanlığının COVID-19 Rehberi esas alınarak hazırlanmıştır.

Okulumuzda COVID-19 şüpheli hasta/hastaların fark edilmesi durumunda uygulanacak korunma önlemleri ve izlenecek süreçleri içermektedir. Yeni ortaya çıkan bilgiler ve durumlara bağlı olarak bu planın güncellenmesi hedeflenmektedir.

2. AMAÇ ve HEDEFLER

2.1 COVID-19 Eylem Planı Amacı

- COVID-19 hastalığında etkilenecek personelin hastalığı tanımalarını, rollerini ve sorumluluklarını yerine getirmek üzere en uygun şekilde hazırlık yapmalarını ve koordinasyon içinde hareket etmelerini yardımcı olacak bilgi ve çerçeveyi sağlamaktır.
- COVID-19 hastalığı etkeni, bulaşma yolları, alınacak önlemler hakkında bilgi vermek; COVID-19 vakası veya daha önce temas etmiş kişi ile karşılaştığında izlenmesi gereken strateji ve uygulama şekilleri hakkında yol göstermek amacıyla tüm okul personeli, öğrenciler, veliler ve ziyaretçiler için hazırlanmıştır.
- Olası bir COVID-19 vakası görülmesi durumunda kurum personelinin; koordineli ve zamanında hareket edebilmeleri ve şüpheli hasta/hastaların fark edilmesi durumunda neler yapması gerektiğini hakkında bilgi vermek amaçlanmıştır.
-

2.2 COVID-19 Eylem Planı Hedefleri

- COVID-19 pandemisine karşı hazırlık ve faaliyet planlarının temelini oluşturacak teknik bilgileri sunmak,
- COVID-19 pandemisine karşı yapılacak çalışmaların etkinliğini artırmak amacıyla pandemi ortaya çıkmadan önce gerçekleştirilmesi gereken faaliyetleri belirlemek ve önerilerde bulunmak,
- COVID-19 pandemisi sırasında kamu ve özel kuruluşlar arasındaki iş birliğini, kuruluşların rollerini, sorumluluklarını ve yapılması gereken çalışmaları belirlemek,

3. KAPSAM

COVID-19 pandemisinin bulaşmasını engellemeye yönelik olarak alınacak tüm önlemleri kapsar.

4. SORUMLU KİŞİLER

Okul yönetimi, öğretmenler ve okul personeli başta olmak üzere bu süreçte görev alacak kişiler.

5. COVID-19 EYLEM PLANI HAZIRLAMA KOMİSYONU/EKİBİ

COVID-19 EYLEM PLANI HAZIRLAMA KOMİSYONU / EKİPLERİ	
Selim TEKİNASA	Okul Müdürü
Kübra ŞABANOĞLU	Müdür Yardımcısı
Özge KÜÇÜK	Beden Eğitimi Öğretmeni

6. KURULAN KOMİSYON / EKİP GÖREV VE SORUMLULUKLARI

EĞİTİM HİZMETLERİ	İşyeri Sağlık ve Güvenlik Birimi Okul Sağlığı Hizmetleri
PANDEMİ İZLEME HİZMETLERİ	Eğitim / Öğretim Hizmetleri
HİJYEN ve SANİTASYON HİZMETLERİ	Kurum Genel Hijyen Hizmetleri

7. KURUM DIŞI İLETİŞİM VE KOORDİNASYON

SIRA NO	KURUM	ADI-SOYADI	TELEFON NO
01	İLÇE SAĞLIK MÜDÜRLÜĞÜ VE DEVLET HASTANESİ	*****	(0452) 491 2089 -- 112
02	İLÇE MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ	Yusuf ÜTÜ	0505 889 4589

8. OKUL İÇİ HABERLEŞME LİSTESİ

SIRA NO	TC KİMLİK NO	ADI-SOYADI	GÖREVİ	CEP TELEFONU
01	23287191902	Selim TEKİNASA	Müdür	0505 676 8553
02	63688266892	Kübra ŞABANOĞLU	Md.Yrd.	0505 833 2181
03	Nöbetçi öğretmen			
04	Her sınıf öğretmeni ACİL durum ekibinin doğal üyesidir.			

Ekibin Görevleri;

- A. Alınacak tedbirlerle ilgili çalışmalarını yürütmek,
- B. İşyerindeki hijyen ve temizlik konularında gerekli çalışmalarını yürütmek,
- C. Kurum içi ve kurum dışı iletişimi koordine etmek,
- D. Acil durum eylem planını güncel tutmak,
- E. Şüpheli vakalarda izolasyon ve karantina doğrultusunda ALO 184 Koronavirüs Danışma Hattı ve Sağlık Bakanlığına bağlı en yakın hastane ile iletişime geçilmesini sağlamakla yükümlüdür.

9. OKULUMUZDA KORONAVİRÜSE (COVID-19) KARŞI ALINMASI GEREKEN ÖNLEMLER

1. SALGININ YAYILMASINI ÖNLEME

Şu anda COVID-19'u önlemek için bir aşı bulunmamaktadır. Salgını önlemenin en iyi yolu virüse maruz kalmaktan kaçınmaktır. COVID-19'un işyerinize ulaşmaması için önleyici tedbirler derhal alınmalıdır. Bu tedbirler COVID-19'un yayılmasını engeller veya yavaşlatabilir.

Okulumuzun fiziksel şartları öğrencilerin durumu göz önüne alınarak hastalıklar tanımlanmış ve aşağıdaki hususlar dikkate alınacaktır;

- A. Çalışanların işe başlamadan önce temassız ateş ölçerle kontrol edilmelidir.
- B. İşyeri genelinde çalışanların sosyal mesafesini sağlamak için uygun bir çalışma modeli geliştirilmelidir.
- C. (Tokalaşma ve sarılmadan kaçınılmalıdır. Olabildiğince kalabalık ortamlardan uzak durulmalıdır.)
- D. Çalışanların hasta olduklarında evde kalmalarını teşvik eden, öksürük ve hapsirme görgü kurallarını içeren ve el hijyeninin önemini anlatan afiş/poster/talimatlar işyerinin girişine ve herkesin görebileceği diğer alanlara asılmalıdır.
- E. Biyolojik atıklar için ayrı çöp torbaları sağlanmalı; temizlik personeline, çöplerin içeriğine temas edilmeden boşaltılması için gerekli uygulamalar yaptırılmalıdır.
- F. Çalışanlar, okul ortamına girmeden ve çalışma sırasında en az 20 saniye boyunca sabun ve suyla ellerini yıkamaları konusunda bilgilendirilmelidir, su ve sabuna erişim olmadığı takdirde alkol bazlı bir el dezenfektanı kullanarak ellerini sık sık temizlemeleri sağlanmalıdır.
- G. Okulda çalışanların kullanımı için yeterli temizlik malzemeleri bulundurulmalıdır. El hijyenini teşvik etmek için dezenfektanlar ortak alanlarda bulundurulmalıdır.
- H. Hassas risk gruplarında yer alan çalışanların mümkünse evden çalışmaları sağlanmalıdır.
- İ. Bir çalışanın COVID-19 olduğu tespit edilirse, okul müdürlüğü diğer çalışanları için COVID-19'a maruz kalma olasılıkları konusunda bilgilendirme yapmalı ve sağlık kuruluşları ile irtibata geçmelidir.
- J. Çalışanların ruhsal sağlığını korumak adına psikososyal risk etmenleri değerlendirilerek doğru ve etkin bilgilendirme ile tedbirlerin alınması sağlanmalıdır.
- K. Güncel bilgilerin takibi için güvenilir bilgi kaynakları (Sağlık Bakanlığı, DSÖ gibi) kullanılmalıdır. Bulaşıcı hastalıklar konusunda bilgi almak için Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü web sayfası (www.hsgm.saglik.gov.tr) ziyaret edilebilir.
- L. Salgın durumlarında (COVID-19 vb.) bulaşma riskini artıracığından dolayı zorunlu olmayan toplu etkinliklerin yapılmaması, gerekli olan etkinliklerin uygun önlemler (Örneğin; etkinliklerin açık alanda yapılması, etkinliklerde maske takılması, sosyal mesafe kurallarına uyulması vb.) alınarak kontrollü yapılmalıdır.

M. Salgın durumlarında (COVID-19 vb.) öğrenciler ve personelin devamsızlıklarının takip edilmeli, devamsızlıklardaki artışların salgın hastalıklarla ilişkili olması halinde yapılacaklar belirlenmelidir. Personel ve öğrenciler Devamsızlık Takip Formuna göre takip edilmelidir.

2. TEMİZLİK VE HİJYEN

- A. Sağlık Bakanlığının tavsiyeleri doğrultusunda gerekli ek önlemler alınmalıdır.
- B. Solunum yolu enfeksiyonları; öksürme veya aksırma ile kişiden kişiye kolay bulaşabilen hastalıklardır. Bu nedenle hastalığın kişiden kişiye yayılımını en aza indirmek için Okulda çalışan tüm personel ve öğrenciler hijyen kuralları konusunda bilgilendirilmelidir.
- C. Okulda temizlik ve hijyen standartları en üst seviyeye çıkarılmalıdır.
- D. Okulda mümkün olduğunca çalışanların yakın temasta bulunmaları ve ekipman, araç, gereçlerin ortak kullanımı önlenmelidir.
- E. Çalışanlar işe başlamadan önce ve çalışma süresince belirli aralıklarla en az 20 saniye boyunca ellerini su ve sabunla yıkamalıdır.
- F. Yüzeylerin, ekipmanın ve çalışma ortamının diğer öğelerinin rutin olarak temizlenmesi ve dezenfekte edilmesi dahil olmak üzere düzenli temizlik uygulamaları sürdürülmelidir. Çalışma alanları, lavabo, tuvalet, banyo, merdiven korkulukları, musluk, yemekhaneler, sandalye, masa/ sıralar, yemek masası, pencere kenarı, kapı kolu, dinlenme alanları, oyun parkı, oyuncaklar, giyinme/soyunma odaları, kapı gibi sık temas edilen ortak kullanım alanlarında hijyen şartlarına uyulmalıdır.
- G. **Lavabo temizliği:** Lavabo ve etrafı günlük ve görünür kirlenme oldukça su ve deterjan ile temizlenmeli, çamaşır suyuyla dezenfekte edilmelidir.
- H. **Tuvalet Temizliği:** Klozetse sifon çekilmeli, içi deterjanla fırçalanmalı, çevresi ayrı bir bezle silinmeli ve durulanmalıdır. Klozet kapağı belirlenen oranda çamaşır suyu ile dezenfekte edilmelidir. Tuvalet zemini en son temizlenmeli, tuvalet temizliğinde kullanılan malzemeler başka bir yerde kullanılmamalıdır.
- İ. **Klavyeler** ve diğer cihazlar da düzenli olarak temizlenmelidir. Mümkün olduğunca çalışanların diğer çalışanların telefonlarını, masalarını, ofislerini veya diğer çalışma araçlarını ve ekipmanlarını kullanmaları engellenmelidir.
- N. Öksürme ve hapsirme durumlarında ağız ve burun tek kullanımlık mendil ile kapatılmalı, mendil kullanılmayan durumlarda dirseğin iç tarafı kullanılmalıdır.
- O. Eller yüz bölgesine temas ettirilmemelidir. (Kirli ellerle ağız, burun ve gözlere dokunulmamalıdır.)
- P. Mikroplar en çok kirli yüzey ve eşyalara temas etmek ile bulaştığından, eller sık sık yıkanmalı kirli eller ile göz, burun ve ağıza dokunmaktan kaçınılmalıdır.
- Q. Elleri yıkamak solunum yolu enfeksiyonları ve diğer bulaşıcı hastalıklardan koruyacak en önemli tedbirlerden biridir. Özellikle aksırma, hapsirme ya da öksürme sonrasında, ellerin su ve sabun ile iyice yıkanması önemlidir.
- R. Eller yıkandıktan sonra, tek kullanımlık kâğıt havlu ile kurulanıp, musluk bu havlu ile kapatılmalı ve havlu çöp kutusuna atılmalıdır.
- J. İşyerlerine ziyaretler kısıtlanmalı, acil olmayan ziyaretler ve dışarıdan alınan hizmetlerden acil olmayanları iptal edilmelidir.
- K. Okulu ziyaret eden herkesin el yıkama yerlerine erişiminin olması sağlanmalıdır. El yıkama mümkün değilse, alkol bazlı el dezenfektanı hazır bulundurulmalıdır.
- L. İşveren, işveren vekilleri ve diğer yöneticiler doğru örneği belirlemede önemli bir rol oynadığından çalışanlarına örnek olmalıdırlar.
- M. Okul araçları ve servislerin özellikle sık temas edilen yüzeyleri başta olmak üzere temizlik ve hijyeni sık aralıklarla sağlanmalıdır.
- N. Okul araçları içerisinde kişilerin yüzeylere teması mümkün olduğunca azaltılmalıdır.
- O. Çalışanların işyerlerine giriş-çıkış kayıtları esnasında kullanılacak yöntemler fiziksel temasta bulunmayacakları şekilde düzenlenmelidir.

- P. Temizlik, temiz alandan kirli alana doğru yapılmalıdır.
- Q. Temizlik malzemeleri her bölüm için ayrı olmalı ve temizlik malzemeleri ile haşere öldürücü ilaçlar kendi ambalajlarında ya da etiketlenmiş olarak saklanmalıdır.
- R. Temizlik için kullanılan malzemeler ıslak bırakılmamalıdır. Temizlik bitiminde malzemeler uygun şekilde yıkanıp kurutulmalıdır. Mümkünse temizlik malzemeleri ve paspaslar ayrı bir oda/bölmede ve mutlaka kuru olarak saklanmalıdır.
- S. Temizlik/dezenfektan çözeltileri günlük hazırlanmalıdır. Bu çözeltiler fazla kirlendiğinde veya bir bölümden başka bir bölüme geçerken değiştirilmelidir.
- T. Zemin ve koridorlar deterjanlı su ile günlük olarak ve/veya kirlendikçe paspaslanmalı ve ardından kurulanmalıdır.
- U. Bina içinde toz oluşmasına neden olacak kuru süpürme, silkeleme yapılmamalıdır.
- V. Çöp torbalarının usulüne uygun şekilde ağızları kapatılmalı ve kapaklı çöp kovalarında muhafaza edilmelidir.
- W. Çöpler temizlikle görevli personel tarafından, eldiven kullanılarak toplanmalıdır.
- X. Çöp kovalarında görünür şekilde kir tespit edildiğinde hemen, aynı zamanda periyodik olarak da haftada bir kere yıkanıp durulanmalıdır. Çöp kovaları riskli enfeksiyöz materyalle kontamine olduğunda (kirlendiğinde) belirlenen oranda çamaşır suyu ile dezenfekte edilmelidir.
- Y. Havalandırmanın az olduğu, hijyenik şartların tam olarak sağlanamadığı mekanlar ve kalabalık ortamlar bulaşıcı hastalıklar için ideal bir ortam oluşturmaktadır. Okulda personelin ve öğrencilerin yakın temasta olması da hastalıkların kolayca yayılmasına neden olmaktadır. Çalışma ortamının ve Okul dönemi boyunca, sınıfların, odaların, atölyelerin, kapalı ortamların sık sık havalandırılması önemlidir.
- Z. Bina sürekli temiz, bakımlı ve havalandırılmış (mümkünse doğal yolla) olmalıdır.

3. KİŞİSEL KORUYUCU DONANIMLAR HAKKINDA REHBERLİK

Enfeksiyon şüphesi olan kişilerle doğrudan temas veya kontaminasyon riski bulunan çalışma ortamlarında, çalışanların tam kapalı göz koruyucu veya yüz koruyucu/siperlik (EN-166), koruyucu kıyafet (EN-14126), solunum koruyucu (EN-149/FFP2 veya FFP3) ventilsiz maskelerin ve eldivenlerin (EN ISO 374-5 ve virüs piktogramlı) kullanılması sağlanmalıdır. Covid-19 virüsüne karşı koruma amaçlı “tekrar kullanılmaz” anlamına gelen “NR” işareti bulunan maskelerin bulundurulması gerekmektedir.

4. ÖZEL GEREKSİNİMLİ ÖĞRENCİLER İÇİN ALINACAK ÖNLAMLER

- A. Engelli öğrenciler için engelli rampasına ulaşabilecekleri el dezenfektanları konulmalıdır.
- B. Destek eğitim odaları sosyal mesafe kuralları ve KKD kullanımı talimatnamesine göre düzenlenmelidir.
- C. Engelli lavabo ve tuvaletlerinin temizlik hijyen talimatnamesine uygun bir şekilde hazır bulundurulur.

5. İŞYERİNDE COVID-19 OLDUĞUNDAN ŞÜPHELENİLEN VEYA TEYİT EDİLEN BİRİ VARSA NE YAPILMALI

Bir çalışan rahatsızlık hisseder ve COVID-19'a maruz kaldığını düşünürse ne yapmalı?

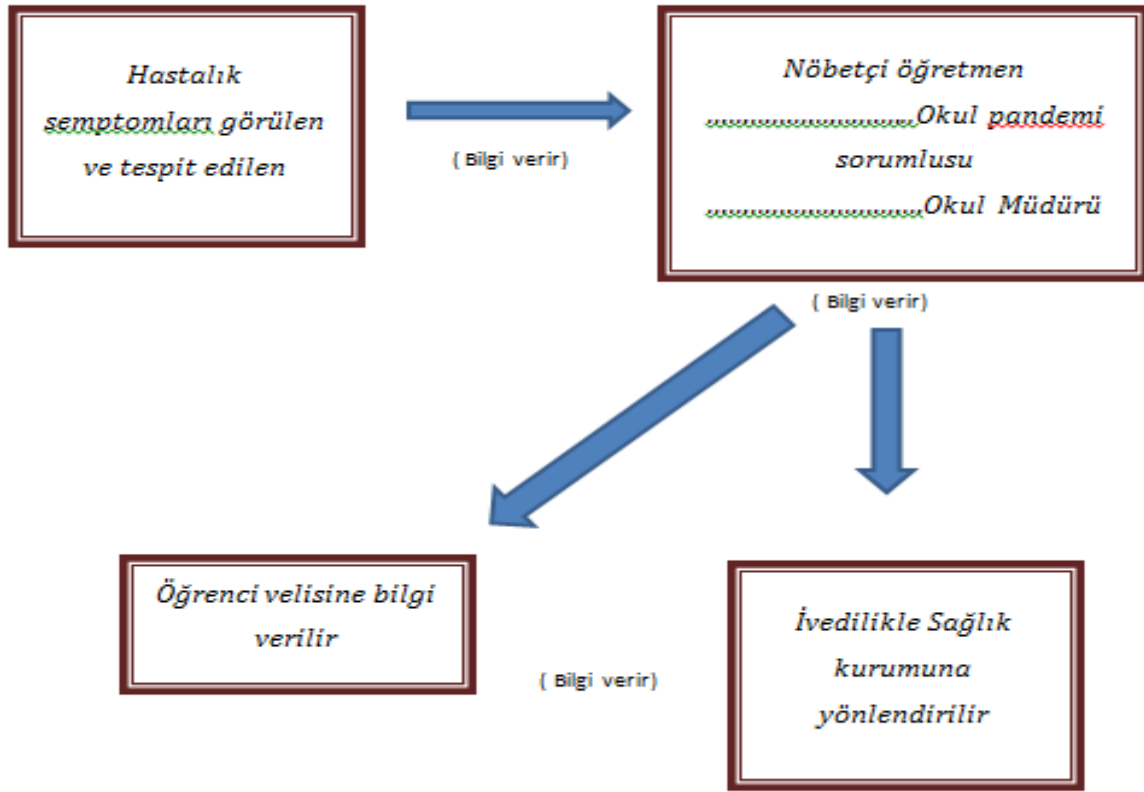
- A. COVID-19'a maruz kalanları belirlemek için olası maruz kalma kriterleri (örneğin, kişinin gitmiş olabileceği alanlar) hakkında Yeni Koronavirüs (Pandemik İnfluenza)

Hazırlık/Yürütme Ekibini veya çalışan temsilcisini bilgilendirerek, Sağlık Bakanlığı'nın tavsiyelerine uyulmalıdır.

- B. Hastalık şüphesi bulunan kişi maske takarak ve gerekli tedbirler alınarak en yakın Sağlık Bakanlığı'nın ilgili sağlık kuruluşu ile iletişime geçilerek sevki sağlanmalıdır. (Kişi diğer kişilerden izole edilerek daha önceden belirlenen ve enfeksiyonun yayılmasını önleyecek nitelikte olan ortamda bekletilmelidir.)
- C. Etkilenen çalışanın atıkları için Tıbbi Atıkların Kontrolü Yönetmeliği kapsamında işlem yapılmalıdır.
- D. Etkilenen çalışanın tıbbi yardım beklerken lavaboya/banyoya gitmesi gerekiyorsa, mümkünse ayrı bir lavabo/banyo kullanımını sağlanmalıdır.

9. OKUL VERİ İLETİŞİM ZİNCİRİ

Rahatsızlana personel veya öğrenci, tüm önlemler alınarak sağlık kurumuna yönlendirilir.

10. TANIMLAR

COVID-19 hastalığı; Coronavirüs'lar (CoV), soğuk algınlığından Orta Doğu Solunum Sendromu ve Ağır Akut Solunum Sendromu gibi daha ciddi hastalıklara kadar çeşitli hastalıklara neden olan büyük bir virüs ailesidir. Coronavirüs'lar zoonotik olup, hayvanlardan bulaşarak insanlarda hastalık yapabilir. Detaylı araştırmalar sonucunda, SARS-CoV'un misk kedilerinden, MERS-CoV'un ise tek hörgüçlü develerden insanlara bulaştığı ortaya çıkmıştır.

Henüz insanlara bulaşmamış olan ancak hayvanlarda saptanan birçok coronavirüs mevcuttur. Coronavirüs'ların insanlarda dolaşımında olan alt tipleri çoğunlukla soğuk algınlığına sebep olan virüslerdir.

SARS-CoV, 21. yüzyılın ilk uluslararası sağlık acil durumu olarak 2003 yılında, daha önceden bilinmeyen bir virüs halinde ortaya çıkmış olup yüzlerce insanın hayatını kaybetmesine neden olmuştur. Yaklaşık 10 yıl sonra Coronavirüs ailesinden, daha önce insan ya da hayvanlarda varlığı gösterilmemiş olan MERS-CoV Eylül 2012'de ilk defa insanlarda Suudi Arabistan'da tanımlanmış; ancak daha sonra aslında ilk vakaların Nisan 2012'de Ürdün Zarqa'daki bir hastanede görüldüğü ortaya çıkmıştır. SARS Coronavirüsü ile uzaktan bağlantılı olmasına rağmen, yaşanmış olan SARS tecrübesinden ötürü endişe oluşturmuştur.

31 Aralık 2019'da DSÖ Çin Ülke Ofisi, Çin'in Hubei eyaletinin Vuhan şehrinde etiyolojisi bilinmeyen vakalar bildirmiştir. 7 Ocak 2020'de etken daha önce insanlarda tespit edilmemiş yeni bir Coronavirüs (2019-nCoV) olarak tanımlanmıştır. Daha sonra 2019-nCoV hastalığının adı COVID-19 olarak kabul edilmiştir.

Bu plan, COVID-19 etkeni ve bulaşma yolları hakkında bilgi vermek; COVID-19 vakası veya temaslı ile karşılaşıldığında izlenmesi gereken strateji ve uygulama şekilleri hakkında yol göstermek amacıyla hazırlanmıştır. COVID-19'a yönelik olarak hazırlanmış olan "COVID-19 (2019-nCoV Hastalığı) Rehberi" DSÖ önerileri ve bilimsel gelişmeler doğrultusunda güncellenmektedir. Güncellenen rehber dokümanı ve rehber sunumları, afiş, broşürler ve sık sorulan sorular ve cevapları Halk Sağlığı Genel Müdürlüğü web sayfasında (www.hsgm.saglik.gov.tr) düzenli olarak yayımlanmaktadır.

Diğer bulaş hastalıkları (Salgın Türleri):

- a) Sporadi:** Bir enfeksiyon hastalığının değişik bölgelerde tek tük olgular halinde görülmesi (Kuduz)
- b) Endemi:** Bir enfeksiyon hastalıklarının belirli bir ülke ya da bölgede iklim ve coğrafi koşullara bağlı olarak devamlı görülmesi (Sıtma, Şark çibani)
- c) Epidemi:** Sporadik ya da endemik olarak bulunan bir hastalığın, uygun koşullarda hızla yayılarak salgın biçimine dönüşmesi (Bağırsak hastalığı, Grip, Tifo)
- d) Pandemi:** Bir enfeksiyon hastalığının hızla yayılarak ülke ya da kıtalar arasında salgın yapması (Kuş gribi, SARS, HIV/AIDS, COVID-19)

Enfeksiyon Hastalıklarının Bulaşma Yoluna Göre Sınıflandırılması

a) Solunum yolu: Birçok etken konağa solunum yolu ile girer.

Bu yolla giriş hasta veya taşıyıcılarla direkt temas veya enfekte damlacıkların solunan havaya karışması sonucu oluşabilir. Enfekte damlacıkların havaya karışması ise öksürme, hapşırma veya konuşma sırasında meydana gelebilir.

Ayrıca hasta kişinin solunum yolundan girecek kontamine olmuş tozlar, vb. solunması aracılığıyla da bulaşma olabilir. Enfekte damlacıklarla bulaşan enfeksiyonlar üst ve alt solunum yolları hastalıklarıdır. Bunlar arasında en önemlileri pnömoni bronkopnömoni, kızamık, kızamıkçık, boğmaca, grip, tüberküloz, streptokoksik enfeksiyonlar, solunum yolu şarbonu ve vebasısı, difteri, çiçek, suçiçeği, kabakulak ve menenjitlerdir.

b) Sindirim yolu: Enfeksiyon etkenlerinin yeni konağa sindirim yoluyla girişleri besinler, içecekler (su, süt vb.), kontamine eller, tırnaklar aracılığı ile olur. Çiğ yenilen yapraklı sebzeler, su ve içeceklerle bulaşan hastalıklar; tifo, paratifo, kolera, basilli dizanteri, enterovirus enfeksiyonları, poliomiyelit, enfeksiyöz hepatit, amebiazis, helmint enfeksiyonları ve gıda zehirlenmeleri, süt, et, balık vb.. ürünler ile bulaşan hastalıklar ise; tüberküloz (bovin tipi), şarbon, Şap hastalığı, brusellozis, kist hidatik, tenyazis, salmonella gibi gıda zehirlenmeleridir.

c) Temas yoluyla bulaşma: Bazı enfeksiyon etkenleri de temas yolu ile yeni konağa ulaşır. Direkt temas sonucu deri ve vücudun çeşitli bölgelerindeki mukozalar yoluyla patojen etkenler vücuda

girer. Genellikle sağlam deriden birçok etken giremez; derideki travmalar, yaralanmalar, temizlik kurallarına uymama etkenlerin girişini kolaylaştırır. Uyuz, kuduz, şarbon, lupus vulgaris ve mantar hastalıklar bu gruptaki hastalıklardandır.

d) Vektörler (Aracı) yoluyla bulaşma: Bazı enfeksiyon etkenleri konakçılara araçlarla girer. Vektörle bulaşma mekanik veya biyolojik olabilir. Biyolojik vektörlerden bazıları pireler, keneler, bitlerdir. Mekanik vektörlere ise örnek olarak enjektörler, iğneler, cerrahi aletler, serum, plazma gibi maddeler verilebilir.

11. KAYNAK VE BULAŞMA

Henüz netlik kazanmamıştır. COVID-19'ların kökeni hala araştırılmaktadır. Bununla birlikte elde edilen veriler, Huanan Deniz Ürünleri Toptan Satış Pazarında yasadışı olarak satılan vahşi hayvanları işaret etmektedir. Bulaşma; Hastalığın başlangıcındaki ilk kaynak olarak Huanan Deniz Ürünleri Toptan Satış Pazarında yasadışı satılan vahşi hayvanlar düşünülmekle birlikte, insandan insana ve sağlık merkezlerinde bulaşma bildirilmiştir. Hastalığın damlacık yoluyla bulaştığı düşünülmektedir. Virüs hasta bireylerden öksürme, hapşırma yoluyla ortaya saçılan damlacıklarla ve hastaların bulaştırdığı yüzeylerden (göz, ağız, burun mukozasına temasla) bulaşabilir. Kişiden kişiye solunum yolunda virüs taşınabilir, ancak esas bulaşma hasta bireylerden olmaktadır. 14 güne kadar kuluçka süresi olabileceği düşünülmektedir. Coronavirüsler genel olarak dış ortam dayanıklılığı olmayan virüslerdir, Ancak bugün için COVID-19'un bulaştırıcılık süresi ve dış ortama dayanma süresi net olarak bilinmemektedir.

12. KLİNİK ÖZELLİKLER:

Enfeksiyonun yaygın belirtileri solunum semptomları, ateş, öksürük ve nefes darlığıdır. Daha ciddi vakalarda ağır solunum yolu enfeksiyonu, böbrek yetmezliği ve hatta ölüm gelişebilir.

13. EĞİTİM KURUMLARINDA YAPILACAKLAR

- A. COVID-19 gibi hava yolu ile bulaşan enfeksiyonların yayılımı kapalı ortamlarda daha kolay olduğu için eğitim kurumlarında hastalığın bulaşmasını engelleyecek önlemlerin alınması, eğitim kurumlarında çalışan tüm personel ve öğrencilerin hijyen kuralları konusunda bilgilendirilmesi gereklidir.
- B. Bu önlemlerin alınması için sağlık çalışanları, okul yönetimi ve öğretmenler, veliler ve öğrenciler arasında iş birliği ve eşgüdümün sağlanması büyük önem taşımaktadır.
- C. El yıkama alışkanlıklarının yeterince sık olmaması, okul ortamında arkadaşları ile oldukça yakın ilişkide olmaları enfeksiyonun bulaşmasını ve yayılmasını kolaylaştırmaktadır.
- D. Salgın durumlarında (COVID-19 vb.) kuruluşa acil durumlar haricinde ziyaretçi kabul edilmemesi ile ilgili bilgilendirme ve gerekli tedbirler alınmalıdır.

14. COVID-19 VAKALARININ SAPTANMASI VE BİLDİRİMİ

- A. Aileler COVID-19 belirtisi olan çocukları eğitim kurumuna göndermemeli ve bu durumdan eğitim kurumu yönetimini haberdar etmelidir. Benzer şekilde öğretmenleri tarafından öğrenciler değerlendirilmeli ve hastalık belirtisi gösteren öğrencilerin eve gitmeleri sağlanmalıdır. Eve gidene kadar öğrencilerin varsa eğitim kurumunun sağlık hizmetleri verilen bölümünde, yoksa diğer kişilerle temasını önleyecek şekilde ayrılmış bir odada gözlem altında tutulması uygun olacaktır. Öğrencilerin eve dönerken toplu ulaşım aracı ya da öğrenci servisini kullanma zorunluluğu olması durumunda öğrencilerin ağız ve burnunun cerrahi maske ya da

temiz bir mendille kapatılması uygun olacaktır. Bu durumun okul yönetimine bildirilmesi, hastalığın eğitim kurumundaki durumunun değerlendirilmesi yönünden çok önemlidir.

- B. Okul yönetimi, olası COVID-19 vakasına ait öğrenci devamsızlıklarını günlük olarak bildirmelidir. Devamsızlık bilgilerinin kurumlar arası veri akışı yayımlanacak prosedürlere göre yapılacaktır.
- C. COVID-19 ve benzeri hastalık nedeniyle eve gönderilen öğrenci ya da personelin hastalık belirtileri geçene ve kendini günlük faaliyetlerini yapabilecek kadar iyi hissedene dek eğitim kurumuna gelmemesi ve risk grubunda olan kişilerin sağlık kuruluşlarına başvurmaları sağlanmalıdır.
- D. Bu dönemde hasta kişilerin mümkün olduğu kadar dışarı çıkmamaları ve kalabalık ortamlardan (sinema, konser, toplu taşıma araçları gibi) uzak tutulmaları konusunda bilgi verilmelidir.

15. EĞİTİM KURUMUNDA ALINACAK TEMİZLİK ÖNLEMLERİ

- A. Eller, parmak araları, tırnak ucu ve avuç içlerini de ovalayarak, sabun ve suyla en az 20 saniye yıkanmalı.
- B. Kirli ellerle göz, burun ve ağza dokunmaktan kaçınılmalı. Özellikle hapşırma ve öksürme sonrasında ellerin su ve sabunla iyice yıkanmalıdır.
- C. Her tuvalet kullanımı öncesinde ve sonrasında eller mutlaka yıkanmalıdır. Her tuvalet kullanımı sonrasında klozet kapağı kapatılarak sifon çekilmelidir.
- D. Özellikle kış aylarında tokalaşma, sarılma ve öpüşmeden kaçınılmalı.
- E. Öksürdüğünde ya da hapşırıldığında ağız ve burun mendille kapatılmalı, mendil bulunmadığı durumlarda dirsek içi ile kapatılmalıdır.
- F. Kâğıt mendil kullanıldıktan sonra çöp kovasına atılmalı ve eller yıkanmalı.
- G. Öğrencilerin çok fazla temas ettikleri yüzeylerle (kapı kolları, tuvalet kapıları, lavabo muslukları, bilgisayar klavye ve fareleri, servis kapı kolları ve oturma yerlerinde tutunmaya yarayan kollar vb.) bulaşma gerçekleşebilir. Yemek servisi yapılan eğitim kurumlarında bu yüzeylere sandalyelerin üst kısımları, yemek masaları da eklenebilir.
- H. Eğitim kurumlarında sınıflar, öğretmen odası ve diğer odalar, hava akımını sağlayacak şekilde sık sık havalandırılmalıdır.
- İ. Okul ve kreş gibi toplu yaşam alanlarında oyun parkı, oyuncaklar, çocuk karyolası, etajer, sandalye, yemek masası, pencere kenarı, kapı kolu gibi sık temas edilen yerler deterjanlı su ile günlük temizlenmelidir.
- J. Sık kullanılan ve canlı influenza virüslerinin bulunabileceği yüzeylerin (kapı kolları, bilgisayar klavyesi, cep telefonu ya da kablolu telefon ahizeleri, televizyon uzaktan kumandaları, sandalye, masa ve sıralar vb. yüzeyler) dezenfeksiyonu için Sağlık Bakanlığı tarafından belirlenen oranda sulandırılmış çamaşır suyu yeterlidir.
- K. Temizlik, temiz alandan kirli alana doğru yapılmalıdır.
- L. Temizlik malzemeleri her bölüm için ayrı olmalı ve temizlik malzemeleri kendi ambalajlarında ya da etiketlenmiş olarak saklanmalıdır.
- M. Temizlik için kullanılan malzemeler ıslak bırakılmamalıdır. Temizlik bitiminde malzemeler uygun şekilde yıkanıp kurutulmalıdır. Temizlik malzemeleri ve paspaslar mutlaka kuru olarak, mümkünse ayrı bir oda/bölmede saklanmalıdır.
- N. Temizlik için kullanılacak çamaşır suyunun sulandırılma işlemi günlük olarak yapılmalıdır.
- O. Lavabo ve etrafı günlük ve görünür kirlenme oldukça su ve deterjan ile temizlenmeli, çamaşır suyuyla dezenfekte edilmelidir.

16. PERSONELİN UYMASI GEREKEN STANDART KONTROL ÖNLEMLERİ

17.1El Hijyeni

- A. El hijyeni terimi suyla sabunla ellerin yıkanması veya alkol bazlı el antiseptiklerini kullanarak ellerin ovalamasını içerir.
- B. Ellerde gözle görülür kirlenme varsa veya solunum salgılarına maruz kalınmışsa, alkol bazlı el antiseptiklerinin etkinliği kısıtlı olacağından, eller su ve sabunla yıkanmalı ve kurulmalıdır.
- C. Kurulama için tek kullanımlık kâğıt havlular kullanılmalı ve ayakla çalışan kapaklı çöp kutularına atılmalıdır.

17.2El Hijyeni Sağlanması Gereken Durumlar

- A. Kişilerle her temas öncesinde ve sonrasında el hijyeni sağlanmalıdır.
- B. Eldiven giyilmesi gereken durumlarda da benzer şekilde eldiven giyilmeden önce ve eldiven çıkarıldıktan sonra el hijyeni sağlanmalıdır.
- C. Yüzeylerle temas ettikten sonra mutlaka el hijyeni uygulanmalıdır.
- D. Ellerde gözle görülebilir kirlenme olmayan durumlarda alkol bazlı el antiseptiği ile el Hijyeni sağlanabilir.
- E. Ellerde gözle görülebilir kirlenme olan durumlarda eller su ve sabun ile yıkanmalıdır.
- F. Kirli bir bölgeden temiz bir bölgeye geçilmeden önce eldiven çıkarılıp El hijyeni uygulanmalı ve sonrasında gerekiyorsa yeni eldiven giyilmelidir.

17.3Eldiven Giyme

- A. Materyale temas öncesinde, ekipmanları/yüzeyleri kullanma veya bunlara temas durumunda temiz eldiven giyilmelidir.
- B. Sınıflardan/odalardan çıkmadan önce eldivenler dikkatli bir şekilde çıkartılmalı, eller yıkanmalı ve sınıfta/odada bulunan araç gereç ve çevre yüzeylerine dokunulmamalıdır.
- C. Eldivenlerin yıkanması ya da alkol bazlı el antiseptikleri uygulanarak kullanımına devam edilmesi uygun değildir.
- D. Eldivenli eller ile yüzeylere temastan kaçınılmalıdır.

17.4 Maske, Gözleri Koruma, Yüz Koruma

- Göz, ağız ve burundaki mukozaları korumak için maske ve gözlük kullanılmalıdır.

17.5 Damlacık Enfeksiyonu Yayılımına Karşı Önlemler

COVID-19 enfeksiyonu temel olarak “damlacık” ve “temas” yoluyla yayılır. Virüs hastanın solunum yolları içerisinde bulunur ve öksürme, hapsirme, konuşma esnasında havaya saçılır. Damlacıklar havada 1-2 metre mesafeye kadar ulaşabilir ve yer çekimi etkisiyle yere düşerler. Hastanın öksürmesi esnasında havaya saçılan damlacıklar hastaya 1-2 metre mesafeden daha yakın olan kişilere bulaşabilir. COVID-19 ile enfekte kişinin ellerine de virüs bulaşır. Enfekte kişi öksürme sırasında ve/veya elleriyle çevresel yüzeylere bulaşır. Virüs bu yüzeylerde birkaç dakika ile birkaç gün arasında canlı kalabilir. Bu yüzeylere elleri ile temas eden duyarlı bireyler el hijyeni sağlamadan ellerini ağız, burun ve gözlerine temas ettirmek suretiyle enfekte olurlar. Bu nedenle önlük, eldiven, yüz siperliği/gözlük, maske kullanılmalı ve işlemler bittikten sonra koruyucu ekipmanı usulüne uygun şekilde çıkartmalı ve son olarak mutlaka el hijyeni sağlamalıdır.

G. COVID-19 KAPSAMINDA ALINACAK ÖNLEMLER

18.1 Kurum Giriş ve Çıkışlar

- A. Kullanılacak hijyen malzemelerinin konulmasına yönelik düzenlemelerin yapılması,
- B. Temas yolu ile geçiş kontrol sistemi bulunan yerlerde bulaş riskine karşı temassız sistemlerin kullanılması veya geçici süre ile bu sistemlerin kullanılmaması,
- C. Sosyal mesafe kuralına uygun geçiş işaretlemeleri yapılarak mesafenin korunması, yığılma ve kalabalıklaşmanın önlenmesi,
- D. Personelin kuruma girişlerinde temassız ateş ölçer ile ateşlerinin ölçülmesi,
- E. Ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikâyeti olan çalışanların işyeri sağlık personeline, bulunmaması durumunda doğrudan sağlık kuruluşlarına yönlendirilmesinin sağlanması,

18.2 Çalışma Ortamı (I)

- A. Yeni koronavirüs salgını dikkate alınarak risk değerlendirmesi ve acil durum planlarının güncellenmesi,
- B. Sosyal mesafe kuralı gözetilerek çalışma yöntem ve şekillerinin yeniden gözden geçirilmesi,
- C. Ara dinlenmeleri ve yemek molalarını da kapsayacak şekilde çalışma süreleri içinde çalışanların birbirleriyle etkileşimlerinin asgari düzeyde olacak şekilde planlanması,
- D. Çalışma alanında aynı anda bulunan çalışan sayısının asgari oranda tutulması için planlama yapılması Çalışma ortamının uygun ve yeterli düzeyde havalandırılmasının sağlanması,

Çalışma Ortamı (II)

- A. Ekranlı araçlar ve ilgili parçaları (klavye, mouse, ortak telefon, diyafon, mikrofon vb.) dahil olmak üzere kullanılan tüm ekipmanın ve çalışma ortamı hijyeninin sağlanması amacıyla farklı kullanıcılar tarafından kullanıldıkça sık aralıklarla dezenfekte edilmesi,
- B. İşin yürütümüne engel olmayacak ve bulaşma riskini azaltacak şekilde uygun kişisel koruyucu donanımların seçilip kullanılması,
- C. Asansörlerin mümkün olduğunca kullanılmaması, zorunlu hallerde içerisinde sosyal mesafe kuralına uygun kişi sayısı ile sınırlandırılması ve temas edilen yüzeylerin sıklıkla dezenfekte edilmesi,
- D. Sosyal mesafe kuralı çerçevesinde tokalaşma, sarılma gibi davranışlarda bulunulmaması ve ellerle yüz bölgesine temas edilmemesi,

Çalışma Ortamı (III)

- A. Çalışma ortamına elle temas edilmesine gerek duyulmayan yeterli sayıda çöp kutularının yerleştirilmesi
- B. Tuvalet, banyo ve lavabolarda yeterli miktarda kişisel hijyen malzemesinin bulundurulması, bu alanların kullanılmasından önce ve sonra kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına dikkat edilmesi ve buraların sıklıkla dezenfekte edilmesi,
- C. Ateş, öksürük, nefes darlığı ve benzeri şikâyeti olan çalışanların işyeri sağlık personelinin işyerinde bulunması halinde yapılacak kontrolden sonra işe yönlendirilmesi, bulunmaması halinde doğrudan sağlık kuruluşlarına yönlendirilmesinin sağlanması,

Çalışma Ortamı (IV)

- A. İş elbiseleri ile harici elbiselerin temasının önlenmesi ve ayrı yerlerde saklanabilmesine yönelik gerekli düzenlemelerin yapılması,
- B. Temizlik sorumlu personel kişisel hijyenlerine ve uygun KKD kullanıma özen göstermesi,

- C. Ortak kullanım alanındaki su sebilleri ve çay makinalarının mümkün olduğunca kullanılmaması, çalışanlara kapalı şişelerde su temin edilmesi,
- D. COVID 19 şüphesi var ise bu kişi ile temas eden işyeri çalışanlarının belirlenmesi, çalışan ile temas etmiş kişilerin iletişim bilgileri kayıt altına alınması, İl/ilçe Sağlık Müdürlüğü'nün yönlendirmesine göre hareket edilmesi,

18.3 Toplantı, Eğitim ve Etkinlikler

- A. Toplantı ,eğitim ve etkinliklerin salgın bitene kadar ertelenmesi, yasal yükümlülükler nedeniyle ertelenmesi mümkün olmayan toplantı ve eğitimlerin uzaktan eğitim, telekonferans gibi yöntemlerle icra edilmesi,
- B. Uzaktan eğitim gibi yöntemlerin uygulanamayacağı eğitimlerin ise sosyal mesafe ve hijyen kuralları göz önünde bulundurularak en az kişi ile icra edilmesi,
- C. Çalışanlara korona virüsün yayılımının engellenmesine yönelik bilgilendirme faaliyetlerinin yürütülmesi, elektronik ortamdan mesajlar, medya paylaşımı ya da uzaktan eğitim araçları ile yürütülmesi ile ilgili işveren ve/veya vekiline önerilerde bulunurlar.

18.4 Yemekhane ve Dinlenme Alanları

- A. Yemekhane ve dinlenme alanlarında sosyal mesafe ve hijyen kuralları göz önünde bulundurularak sıra ve masa düzeninin uygun şekilde ayarlanması,
- B. Mümkünse, yemeklerin ve içeceklerin tek kullanımlık kumanya şeklinde dağıtılması,
- C. Yemekhane ve dinlenme alanlarının hijyeninin sağlanması amacıyla sık aralıklarla dezenfekte edilmesi,
- D. Yemek öncesinde ve sonrasında ellerin bol su ve sabun ile en az 20 saniye boyunca yıkanması ve tek kullanımlık havlu ile ellerin kurulması gibi kişisel hijyen kurallarının uygulanmasına imkân veren düzenlemelerin yapılması,
- E. Baharat, kürdan, tuz, kaşık, çatal, bıçak, bardak vb. malzemelerin tek kullanımlık olacak şekilde sunulmasının sağlanması, Yemekhane görevlilerinin kişisel hijyen kurallarına uygun davranmasının ve uygun kişisel koruyucu donanımlarının sağlanması,

18.5 Servis Araçlarının Kullanımı

- A. Servis araçlarının özellikle sık temas edilen yüzeyleri başta olmak üzere temizlik ve hijyeninin sık aralıklarla sağlanması,
- B. Servis kullanan çalışanların, araç içerisindeki yüzeylere temasının mümkün olduğunca azaltılması,
- C. Servis araçlarının taşıma kapasitesinin sosyal mesafe göz önüne alınarak planlanması,
- D. Araç girişlerine el dezenfektanlarının konulması,
- E. Seyahat süresince araç içerisinde şoför ve tüm yolcuların maske takmaları,

18.6 Seyahatler

- A. Zaruri olmadıkça seyahatlerin iptal edilmesi ya da azaltılmasına yönelik çalışmalar yapılması,
- B. Yurtdışından dönen kişilerin işe gitmekten kaçınmaları ve Sağlık Bakanlığı'nın 14 Gün Kuralına uymalarının sağlanması, gerektiğinde bilgi almak için ALO 184 Koronavirüs Danışma Hattına yönlendirilmeleri,
- C. Yurtiçi seyahatten dönen çalışanların sağlık kontrolünden geçirilmeden işbaşı yapmalarının engellenmesi ve çalışma süresince sağlık durumlarının gözlemlenmesi,

H. COVID-19 FAALİYET ŞEMASI

COVID-19 ÖNCESİ YAPILMASI GEREKEN FAALİYETLER	
1. Kurum faaliyet planını yapacak koordinatör ekibin belirlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Koordinatör komisyonun / ekibin belirlenmesi
2. Kurumumuzdaki çalışan ve sayısının belirlenmesi ve iletişimin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> • Kurum içi Müdürlüğümüzün teşkilat şemasının listelenmesi ve koordineli bir şekilde çalışabilmesi için iletişim numaralarının alınması
3. Kurum dışı iletişimin sağlanması	<ul style="list-style-type: none"> • İlçe Sağlık Müdürlüğü Bulaşıcı ve Bulaşıcı olmayan Hastalıklar birimi iletişim numaralarının alınması.
4. Öncelikli sağlık hizmeti alacak personelin belirlenmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Kurumumuzda çalışan personelin hastalıktan korunması için risk gruplarının belirlenmesi
5. Sık el yıkama alışkanlığı kazandırmak ve damlacık yoluyla yayılımını engellemek	<ul style="list-style-type: none"> • Potansiyel hastalığın bulaşmasını engellemek için aşağıdaki hijyen kuralları konusunda bilgi düzeyini artırıcı eğitim faaliyetleri yapılmalıdır. • Öksürürken, hapşırırken ve burnunu temizlerken tek kullanımlık mendiller ile ağız ve burnu kapatmak ya da kol içine hapşırıp öksürmenin önemini öğretmek. • Kullanılmış mendilleri en yakın çöp kutusuna atmak. • Öksürdükten, hapşırdıktan, mendil kullandıktan sonra, solunum salgılarıyla ve kirli yüzeylerle (solunum salgılarıyla kontamine olmuş yüzeyler) temas ettikten sonra elleri yıkamak. • Elleri yıkamadan göz ve burun mukozasına temastan kaçınmak. • Doğru el yıkama tekniğini ve enfeksiyon kontrol önlemlerini anlatan posterler, afişler vb. dikkat çekmek için kurumda görünür yerlere asılmalıdır. • Sosyal iletişim araçları kullanılarak sürekli bilgilendirme yapılması, mümkünse kamu spotları yayınlanması. • Hastalık yayılımını azaltmak amacıyla semptomlar kaybolana kadar hasta kişilerin kalabalık ortamlara girmemesi sağlanmalı ve evde istirahat etmesi teşvik edilmelidir.
6. Pandemi Faaliyet Planının Kurumsallaşması	<ul style="list-style-type: none"> • Güncellenebilir şekilde pandemi faaliyet planının hazırlanması ve plan hakkında bilgilendirme çalışmaları yapılması
7. Eğitim organizasyonu	<ul style="list-style-type: none"> • Kurum içinde sağlık hizmetleri sorumlusunun güncel eğitim materyalleri verileri ile eğitim vermesi.
8. İşyerinin, araç gereç temizliğinin ve kişisel hijyen konusunda eğitim planlanması	<ul style="list-style-type: none"> • İşyerinde temizlik işinde çalışan personelin hijyen eğitimi almamışlarsa almalarının planlanması ve eğitim almalarının sağlanması.

COVID-19 SIRASINDA YAPILMASI GEREKENLER FAALİYETLER

1. Pandeminin okulumuz üzerinde olabilecek etkisinin enaza indirilebilmesi için pandeminin yayılım hızını izlemek	<ul style="list-style-type: none"> • Sağlık Bakanlığı web sayfasının takip edilmesi. • Çalışan personelin bilgilendirme toplantılarına katılımının sağlanması. • Okulumuzda devamsızlık yapan öğrencilerin takibinin yapılması, bildirimlerinin İş Sağlığı ve Güvenliği birimine bildirilmesi.
2. İşe devamlılığın sağlanabilmesi amacıyla çalışanların hastalıktan korunma stratejilerini uygulamaya koymak	<ul style="list-style-type: none"> • Bulaşmanın önlenmesi için hasta kişilerin izin alarak evde istirahat etmesi sağlanmalı. • Çalışanların çalışma saatleri içinde çok yakın mesafede bulunmaması ve gerektiğinde cerrahi maske kullanmaya teşvik edilmesi • Yapılacak toplantıların kısa tutulması ve mümkün olduğunca az katılımcı ile yapılması • Kişiler arası temasın azaltılması ve öksürme,hapşırma konusunda çalışanların bilgilendirilmesi. • Enfeksiyondan korunma ve kontrolde kullanılacak malzemelerin dağıtılması ve ulaşılabilir olması.
3. Çalışanların ve öğrencilerin sağlığının korunması için özellikle risk grubundan olanların, hastalık riski açısından değerlendirilmesi	<ul style="list-style-type: none"> • Risk grubunda bulunan ya da aile fertlerinden birinde risk bulunan bireylerin tespit edilmesi • Risk grubunda olan kişilerin korunma önlemlerinin(cerrahi maske kullanması vb.) alınması. • Risk grubunda olanlar başta olmak üzere tüm çalışanların günlük hastalık izinleri takibinin yapılması. • Hastalık belirtileri gösteren kişilerin derhal sağlık kuruluşuna yönlendirilmesi.
4. Okulun araç ve gereç temizliğini sağlamak	<ul style="list-style-type: none"> • Bulaş riski taşıyan alan (yemekhane, lavabolar) ve eşyalar(telefon, bilgisayar,masa, kapı kolları) temizlik personelleri tarafından Sağlık Bakanlığının hazırladığı yönerge ve talimatlara uyularak en az günde bir kez sabun, deterjan yada %0.5 lik çamaşır suyuyla temizlenmesi ve kontrol edilmesi.
5.Çalışanların çalışma verimini korumak ve ruhsal sorunlarını en aza indirebilmek için destek sağlamak	<ul style="list-style-type: none"> • Çalışanların psikososyal durumları takip edilmesi • Bu konuda hizmet veren kurum ve kuruluşlar ile işbirliği yapılarak sosyal hizmet ve sosyal yardım sağlanması
COVID-19 SONRASI YAPILACAK FAALİYETLER	
1. Covid Eylem Planının Raporlanması Ve Revizyonu	<ul style="list-style-type: none"> • Çalışanlardan geri bildirim alınarak fiziksel, ekonomik ve sosyal kayıpların saptanması, listelenmesi, öneriler geliştirilerek raporlanması.

Selim TEKİNASA
Okul Müdürü